

Rozdział XIII

Kierunki prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2011 r.

1. Podstawa prawna

Obowiązek opracowywania przez Ministra Skarbu Państwa Kierunków prywatyzacji majątku Skarbu Państwa wynika z zapisów następujących aktów prawnych:

- art. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493, z późn. zm.),
- art. 142 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.).

2. Uwarunkowania procesów prywatyzacji

Działania prywatyzacyjne Ministra Skarbu Państwa uwarunkowane są zarówno koniunkturą na rynkach światowych, jak i sytuacją na rynku krajowym. Czynniki te w efekcie przekładają się na skuteczność prowadzenia procesów prywatyzacyjnych. Stosunkowo lepsza sytuacja gospodarcza Polski w I połowie 2010 r., oznaki ożywienia, tak w polskich przedsiębiorstwach, jak i u naszych głównych partnerów handlowych, powodują, że prognozy dalszego wzrostu są bardziej optymistyczne. Projekt budżetu na rok 2011 zakłada wzrost PKB o 3,5% i wzrost średniorocznej inflacji o 2,3%.

Jednakże oprócz czynników makroekonomicznych wpływ na przebieg procesów prywatyzacji mają także takie czynniki jak: sytuacja ekonomiczno-finansowa spółek znajdujących się w zasobie prywatyzacyjnym, konieczność przeprowadzenia restrukturyzacji, nieuregulowany stan prawny składników majątku trwałego, roszczenia reprivatyzacyjne.

Z analiz wynika, że prywatyzacja może kreować nowe możliwości dla polskich przedsiębiorstw oraz korzystne warunki dla ich rozwoju. Skuteczne prowadzenie procesów prywatyzacji jest jedną z szans na utrzymanie wzrostu gospodarczego oraz poprawę konkurencyjności gospodarki. Realizowane procesy prywatyzacyjne, poprzez zmianę struktury właścicielskiej, zapewniają efekty synergii między podmiotami, dostęp do know-how, pozyskiwanie środków finansowych na inwestycje. Prywatyzacja stwarza podstawę dla przyspieszenia rozwoju i modernizacji przedsiębiorstw, a tym samym całej gospodarki. Przyczynia się do poprawy konkurencyjności podmiotów i w rezultacie do wzrostu efektywności gospodarowania.

Podkreślić należy, że wstrzymywanie procesów prywatyzacji naraża gospodarkę na dość wysokie koszty. Są to koszty utraconych korzyści dla spółek Skarbu Państwa, którym m.in. niejednokrotnie brak środków na inwestycje, nowe i odtworzeniowe. Spółki spotykają się również z ograniczonymi możliwościami budowania strategii rozwoju, zwłaszcza w porównaniu

z silną konkurencją na rynku krajowym czy europejskim. Wymiernym skutkiem przedłużania prywatyzacji są także utracone korzyści dla budżetu państwa z tytułu nieuzyskiwania przychodów prywatyzacyjnych i innych dochodów. Są to także koszty społeczne, wynikające z procesów zmian, czy działań restrukturyzacyjnych, jak np. akcje protestacyjne, niepewność zatrudnienia, rotacja pracowników, których następstwem są nieplanowane koszty dla firm i zakłócenia w ich działalności.

Ponadto, prywatyzacja oraz efektywna restrukturyzacja mogą być narzędziem optymalizacji zarządzania i nadzoru poprzez realizację zasad ładu korporacyjnego zgodnie z obowiązującymi dyrektywami UE, wytycznymi OECD oraz Banku Światowego. Prywatyzacja może być nie tylko istotnym czynnikiem stabilizacji i rozwoju spółek Skarbu Państwa, ale również wpływać na równowagę budżetu państwa.

Dla sprawnej i efektywnej realizacji projektów prywatyzacyjnych podejmowane są m. in. działania legislacyjne mające na celu usprawnienie i standaryzowanie procedur postępowania, a także wypracowanie coraz bardziej przejrzystych i zrozumiałych mechanizmów przekształcania spółek, często niekonkurencyjnych, w efektywne spółki prywatne.

Przykładem może tu być procedowany obecnie projekt ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień Skarbu Państwa. Projekt ustawy przewiduje w szczególności zwiększenie efektywności nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa, sformułowanie i wprowadzenie jednolitych standardów wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, w celu zapewnienia warunków dla kompetentnego, efektywnego zarządzania, przy założeniu wyeliminowania zbędnych, biurokratycznych obciążeń w procesie podejmowania i realizacji decyzji zarządczych, a także zmianę struktury podmiotów gospodarczych, prowadzącą do docelowego zniesienia w możliwie krótkiej perspektywie czasowej, formy prawnej przedsiębiorstwa państwowego.

Podobnie jak w latach poprzednich, procesy prywatyzacji w roku 2011 realizowane będą z wykorzystaniem giełdy, aukcji ogłoszonej publicznie i innych przewidzianych prawem trybów, przy respektowaniu zasady równego traktowania podmiotów w nich uczestniczących, w tym spółek pracowniczych i menedżerskich.

Dobór optymalnego trybu i terminu prywatyzacji prowadzony będzie indywidualnie dla każdego podmiotu, bądź dla grup podmiotów. Kontynuowane będzie zbywanie w pierwszej kolejności pakietów mniejszościowych.

3. Planowane działania prywatyzacyjne

Prywatyzacja spółek Skarbu Państwa realizowana będzie zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów 22 kwietnia 2008 r. „*Planem prywatyzacji na lata 2008-2011*” (zwanego dalej „*Planem prywatyzacji*”) oraz jego aktualizacjami z 10 lutego 2009 r. i z 11 sierpnia 2009 r.

Podkreślenia wymaga fakt, iż wpływ na procesy prywatyzacyjne oraz na planowanie przychodów z prywatyzacji mają zapisy zawarte w przyjętych przez Radę Ministrów strategiach i programach branżowych, a w szczególności „*Programie dla elektroenergetyki*”, „*Polityce energetycznej Polski do roku 2030*”, „*Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*”, „*Polityce Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce*”, „*Strategii dla przemysłu chemicznego w Polsce*” czy „*Strategii konsolidacji i wspierania rozwoju polskiego przemysłu obronnego w latach 2007-2012*”, które uwzględniając założenia dotyczące polityki Państwa wobec branży – określają zasady i sposób prywatyzacji spółek istotnych dla danego sektora.

Ponadto, w przyjętym 3 sierpnia 2010 r. przez Radę Ministrów *Wieloletnim Planie Finansowym Państwa 2010-2013* założono, iż przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w latach 2010-2013 wyniosą łącznie ok. 55 mld zł, z czego dominująca część wpływów w łącznej wysokości 30 mld zł została zaplanowana na lata 2011 – 2013. W celu realizacji przychodów wskazanych w przedmiotowym dokumencie od roku 2011 konieczne będzie objęcie procesami prywatyzacji także spółek nie znajdujących się obecnie w nadzorze Ministra Skarbu Państwa. Należy także zauważyć, iż intensywniejsze działania prywatyzacyjne w roku 2011 będą równoznaczne ze sprzedażą dodatkowych pakietów akcji/udziałów w spółkach Skarbu Państwa, a tym samym niezbędna będzie zmiana zapisów niektórych strategii i programów branżowych.

Poniżej zostały przedstawione planowane działania prywatyzacyjne w wybranych sektorach.

Instytucje finansowe

W nadzorze Ministra Skarbu Państwa znajdują się obecnie akcje takich spółek sektora finansowego jak: PZU SA, PKO BP S.A., Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., KDPW S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. oraz Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

Analizując sytuację w sektorze finansowym, a w szczególności w bankowym, należy zauważyć, że po kryzysie w 2008 r. na początku 2010 r. sytuacja sektora finansowego uległa poprawie. W związku z tym w 2010 r. rozpoczęto przygotowania do prywatyzacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz Banku Gospodarki Żywnościowej S.A.

IPO Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. to najważniejsza transakcja w historii polskich rynków kapitałowych. Debiut spółki planowany jest na listopad 2010 r. na warszawskim parkiecie. Skarb Państwa zamierza sprzedać 63,8% akcji GPW, a jednocześnie

zachować kontrolę strategiczną w spółce. Debiut giełdowy GPW to ukoronowanie dwudziestolecia transformacji w Polsce, a także dwudziestolecia samej spółki i rynków finansowych w kraju. Warszawska giełda jest najszybciej rozwijającą się giełdą w Europie Środkowo-Wschodniej, a jej giełdowy debiut pozwoli na otwarcie nowego rozdziału dla samej spółki, jak i polskich rynków kapitałowych.

W odniesieniu do PZU SA i PKO BP S.A. zauważyć należy, iż w przyjętym 3 sierpnia 2010 r. *Wieloletnim Planie Finansowym Państwa 2010-2013* zakłada się, iż przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w latach 2010-2013 wyniosą łącznie ok. 55 mld zł, z czego dominująca część wpływów pochodzić będzie ze sprzedaży akcji właśnie tych spółek – PZU SA i PKO BP S.A. Tym samym, uwzględniając powyższe zapisy Minister Skarbu Państwa podejmował będzie działania związane ze zbywaniem kolejnych pakietów akcji tych spółek sektora – do poziomu pozwalającego na zachowanie władztwa korporacyjnego. Warto przy tym zauważyć, iż zgodnie z zapisami Umowy Ugody i Dezinwestycji, zawartej przez Ministra Skarbu Państwa z Eureko BV w sprawie PZU SA, w 2010 r. nastąpiło upublicznienie na warszawskiej giełdzie akcji tej spółki. Oferta publiczna PZU SA była rekordowym wydarzeniem na skalę europejską. Była to największa oferta w historii Europy Środkowo-Wschodniej, a od 2007 r. w całej Europie i od pięciu lat w sektorze ubezpieczeniowym. Dla PZU SA i PKO BP S.A. przeprowadzona została analiza wariantów zbycia optymalizująca te transakcje. Minister Skarbu Państwa zamierza także zbyć pakiet akcji Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Sektor elektroenergetyczny

Przekształcenia własnościowe i organizacyjne sektora elektroenergetycznego ukierunkowane na zwiększenie efektywności działania, obniżenie kosztów, utworzenie przejrzystej struktury organizacyjnej oraz wydzielenie działalności pomocniczej w formie odrębnych podmiotów gospodarczych zostały zrealizowane zgodnie z przyjętymi strategiami i programami. Zakończony został proces konsolidacji czterech grup energetycznych tj. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., Tauron Polska Energia S.A., Energa S.A. oraz Enea S.A., a także wydzielenie niezależnych operatorów sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. Obecnie powstałe grupy energetyczne realizują wewnętrzne przekształcenia celem budowy wartości oraz optymalizacji struktur wobec kontynuowanych i planowanych procesów prywatyzacyjnych, a także wdrażają wieloletnie strategie rozwoju.

Planowane do prywatyzacji w roku 2011 spółki branży wpisują się w przyjęty przez Radę Ministrów „*Program dla elektroenergetyki*”. Dotyczy to w szczególności: korzystnej prywatyzacji podmiotów sektora, podjęcia działań zmierzających do poprawy efektywności wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej. W celu osiągnięcia powyższych założeń podejmowane będą działania związane z prywatyzacją, której celem jest zapewnienie rozwoju przedsiębiorstw energetycznych poprzez odpowiedni dostęp do funduszy na

inwestycje, zróżnicowanie struktur własnościowych sektora, zwiększenie efektywności, stymulowanie konkurencji w sektorze oraz restrukturyzację branży. Planowane projekty prywatyzacyjne będą uwzględniać potrzeby spółek związane z inwestycjami w energetykę jądrową. Kontynuowany będzie proces prywatyzacji elektrociepłowni oraz spółek ciepłowniczych poprzez sprzedaż w jednym lub kilku pakietach możliwych do zbycia akcji Skarbu Państwa.

Sektor naftowy i gazowy

Działania Ministra Skarbu Państwa w odniesieniu do spółek sektora realizowane są w oparciu o założenia określone w dokumentach takich jak: *„Polityka energetyczna Polski do 2030 roku”* przyjęta przez Radę Ministrów 10 listopada 2009 r., a także *„Polityka Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce”* przyjęta przez Radę Ministrów 6 lutego 2007 r.

Podstawowym celem ww. dokumentów rządowych jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju, określenie podstawowych kierunków polityki energetycznej, którymi są między innymi: poprawa efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej, dywersyfikacja źródeł dostaw gazu ziemnego do kraju.

W *„Polityce energetycznej Polski do 2030 roku”* oraz *„Polityce Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce”* określone są cele polityki gospodarczej państwa w stosunku do poszczególnych spółek, a także koncepcje działań wobec tych podmiotów uwzględniające zabezpieczenie interesów państwa w spółkach strategicznych.

Ponadto, w celu podwyższenia efektywności prowadzonych procesów prywatyzacyjnych Minister Skarbu Państwa wystąpił do Ministra Gospodarki z wnioskiem o wprowadzenie nowelizacji do obowiązującej *„Polityki Rządu RP dla przemysłu naftowego w Polsce”* oraz *„Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”*, która zakłada dalszą prywatyzację Grupy LOTOS S.A.

Sektor chemiczny

Przekształcenia własnościowe spółek sektora chemicznego realizowane są zgodnie ze *„Strategią dla przemysłu chemicznego w Polsce”*. Nafta Polska S.A. w likwidacji prowadząca prywatyzację spółek tworzących tzw. I Grupę Chemiczną, tj. Ciech S.A., Zakłady Azotowe w Tarnowie Mościcach S.A. oraz ZAK S.A., w połowie 2010 r. podjęła decyzję o zakończeniu procesu bez rozstrzygnięcia. Obecnie prowadzone są prace, których celem jest określenie nowej strategii prywatyzacji dla tych podmiotów. W przypadku Zakładów Azotowych PUŁAWY S.A. oraz Zakładów Chemicznych Police S.A. trwają procesy prywatyzacyjne.

Ponadto, w 2011 r. planowana jest między innymi prywatyzacja Zakładów Chemicznych Rudniki S.A. z siedzibą w Rudnikach oraz Kopalni i Zakładów Chemicznych Siarki Siarkopol S.A. z siedzibą w Grzybowie.

Sektor przemysłu obronnego

Przyjęta w dniu 31 sierpnia 2007 r. przez Radę Ministrów „Strategia konsolidacji i wspierania rozwoju polskiego przemysłu obronnego w latach 2007-2012” wytycza kierunki działań w zakresie przekształceń strukturalnych podmiotów sektora obronnego, a także wskazuje mechanizmy i instrumenty wspierające rozwój tego sektora w najbliższych kilku latach. W 2011 r. przewidywane jest zakończenie konsolidacji Wojskowych Przedsiębiorstw Remontowo-Produkcyjnych w Grupie Bumar. Ponadto, planuje się przychody z prywatyzacji m.in. takich spółek jak: Wojskowe Przedsiębiorstwo Handlowe Sp. z o.o., Warszawskie Zakłady Mechaniczne PZL-WZM w Warszawie S.A.

Sektor uzdrowisk

Rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 8 października 2008 r. w sprawie wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które nie będą podlegać prywatyzacji (Dz. U. Nr 192, poz. 1186), wydanym na podstawie art. 64 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. Nr 167, poz.1399, ze zm.) z prywatyzacji wyłączono 7 spółek uzdrowiskowych. Zmniejszenie (z 14 do 7) liczby spółek uzdrowiskowych wyłączonych z prywatyzacji jest zgodne z polityką Rządu w zakresie przyspieszenia prywatyzacji, a jednocześnie nie ogranicza możliwości zaspokojenia potrzeby zagwarantowania leczenia uzdrowiskowego we wszystkich profilach leczniczych.

W 2011 r. planuje się prywatyzację m.in. Uzdrowiska Horyniec Sp. z o.o., Uzdrowiska Konstancin-Zdrój Sp. z o.o., Uzdrowiska Iwonicz Sp. z o.o., Uzdrowiska Rabka S.A. Jednakże w przypadku niektórych uzdrowisk planowanych do prywatyzacji występują roszczenia reprivatyzacyjne zgłaszane do majątku spółki, co może spowodować wydłużenie procesu.

Ponadto, zgodnie z Planem prywatyzacji, przewiduje się również kontynuację procesów prywatyzacyjnych w spółkach z takich sektorów jak: spożywczy i otoczenia rolnictwa, transportu, odzieżowy, metalowy, maszynowy.

W roku 2011 planowane jest wspólne upublicznienie spółek Dipservice S.A. z siedzibą w Warszawie oraz Towarzystwo Obrotu Nieruchomościami Agro S.A. z siedzibą w Warszawie, a także odrębnie Zakładów Górniczo-Hutniczych „Bolesław” S.A. z siedzibą w Bukownie.

Należy podkreślić, iż podmioty planowane do prywatyzacji często wymagają uregulowania stanu majątkowego spółki, przeprowadzenia restrukturyzacji, poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej (będącej często efektem niekorzystnej sytuacji w danej branży), rozstrzygnięcia roszczeń reprivatyzacyjnych, dialogu społecznego (współpraca ze związkami zawodowymi). W związku z powyższym niezależnie od woli sprzedającego planowane terminy realizacji poszczególnych projektów mogą ulegać zmianie.

4. Przewidywane na rok 2011 przychody z prywatyzacji oraz dochody z tytułu dywidend

Zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów 3 sierpnia 2010 r. *Wieloletnim Planem Finansowym Państwa 2010-2013* przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w latach 2010-2013 wyniosą łącznie ok. 55 mld zł, z czego 30 mld zł w latach 2011 – 2013. Tym samym, planowane **przychody z prywatyzacji** w roku 2011 szacowane są na poziomie **15,0 mld zł**. W celu realizacji przychodów wskazanych w przedmiotowym dokumencie od roku 2011 konieczne będzie objęcie procesami prywatyzacji także spółek nie znajdujących się obecnie w nadzorze Ministra Skarbu Państwa oraz odpowiednie dostosowanie programów i strategii branżowych do prowadzonej polityki prywatyzacyjnej.

Ogółem wpływy netto do budżetu w 2011 r. planowane są na 7,69 mld zł. Pozostałe środki w wysokości 7,31 mld zł zostaną przeznaczone między innymi na następujące fundusze celowe:

- Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców – 3% uzyskanych przychodów z prywatyzacji (art. 56 ust.1 pkt 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji),
- Fundusz Reprivatyzacji – środki pochodzące ze sprzedaży 1,5% akcji należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji (art. 56 ust. 1 pkt 1 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji),
- Fundusz Skarbu Państwa – 2% uzyskanych przychodów z prywatyzacji (art. 56 ust. 1 pkt 3 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji),
- Fundusz Nauki i Technologii Polskiej – 2% uzyskanych przychodów z prywatyzacji (art. 56 ust. 1 pkt 4 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji),
- Fundusz Rezerwy Demograficznej – 40% uzyskanych przychodów z prywatyzacji brutto po odliczeniu odpisu na Fundusz reprivatyzacji (art. 58 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Jednocześnie szacuje się, iż w roku 2011 **dochody z tytułu dywidend** uzyskanych ze spółek nadzorowanych przez Ministra Skarbu Państwa wyniosą **3,3 mld zł**.

5. Promocja prywatyzacji

W 2011 r. kontynuowane będą działania promocyjno informacyjne prowadzone przez Ministra Skarbu Państwa. Koncentrować się one będą na:

- działaniach skierowanych do inwestorów poprzez:
 - stałe informowanie o ofercie prywatyzacyjnej Ministra Skarbu Państwa,
 - bieżące kontakty z potencjalnymi inwestorami,
 - stałą współpracę z korpusem dyplomatycznym RP i akredytowanym w Warszawie w zakresie promowania i informowania przez te placówki inwestorów zagranicznych o możliwościach angażowania się w procesy prywatyzacyjne w Polsce,
 - prowadzenie serwisu internetowego „Dla inwestorów” w wersji polskiej i angielskiej, bieżąca rozbudowa istniejących „zakładek”, mapy prywatyzacyjnej,
 - obsługę inwestorów przez Centrum Relacji Inwestorskich;
- projektach edukacyjnych – poświęconych problematyce prywatyzacji i różnym aspektom transformacji własnościowej, a w szczególności własności prywatnej i jej znaczeniu dla gospodarki państwa (uruchomienie kolejnej edycji konkursu „Własność to odpowiedzialność” adresowanych do różnych grup, a w szczególności do uczniów, studentów, społeczności lokalnych, dziennikarzy, pracowników prywatyzowanych przedsiębiorstw, społeczności lokalnych);
- działaniach skierowanych do mediów ukierunkowanych na bieżące informowanie dziennikarzy na temat wydarzeń prywatyzacyjnych i działalności statutowej Ministerstwa Skarbu Państwa, organizowaniu, w zależności od potrzeb, briefingu i konferencji prasowych członków Kierownictwa Ministerstwa Skarbu Państwa.